

Vroeger was het heel gewoon: opa en oma woonden op het erf en werden door hun kinderen verzorgd. Met de komst van de mantelzorgwoning keert die situatie van toen weer een beetje terug. Het zorgen op eigen erf wint aan populariteit, zowel bij mantelzorgers als beleidsmakers.

Zo kan Joep wél thuis wonen

De kamer van Joep oogt op het eerste gezicht als een gewone jongenskamer. Bureautje naast de hoogslaper, een aquarium, op de plank een handgemaakte Homer Simpson. Maar langs het plafond lopen stangen voor een tillift en de badkamer is groot genoeg voor een rolstoel. Voor Joep hoeft dat allemaal niet, maar die voorzieningen zijn nu eenmaal standaard in een zorgkamer.

Joep Verweij (15) heeft zijn eigen kamer met badkamer, die via een sluis is verbonden met het huis in Benschop waar hij met zijn vader, moeder en broertje woont. Afgelopen zomer werd zijn kamer officieel geopend, in het bijzijn van een heleboel journalisten. Samen met mantelzorgconsulent

Ilse Nederend van Stichting Samenlevingsopbouw Lopik knipte Joep een net vol rode ballonnen open, waarna de ballonnen de lucht invlogen en de kamer officieel was geopend. „Mamma had wel gezegd dat er een fotograaf kwam, maar dat er zoveel mensen kwamen kijken, wist ik niet,”

vertelt Joep. „Het was wel leuk. Ik wist toen nog niet dat ik de eerste was met zo’n kamer.”

Joeps ouders zijn pioniers, die de bijbehorende strijd hebben geleverd om de kamer voor Joep te realiseren. Joep is autistisch en heeft daardoor veel begeleiding nodig. De afgelopen jaren verbleef hij in het Dr. Leo Kannerhuis, centrum voor autisme, in Arnhem. Toen het Leo Kanner te kennen gaf dat Joep daar klaar was, uitbehandeld, sloeg bij zijn ouders de paniek toe. „Joep op deze manier

naar huis, dat kon niet," vertelt moeder Henriëtte. „Hij heeft boven maar een heel klein kamertje waar net een bed en een kastje in passen. Mensen die hem komen begeleiden, kunnen dus ook niet naar dat kamertje. Zijn broertje krijgt ook begeleiding vanwege een vorm van autisme. Voortdurend al die mensen over de vloer, daar zag ik enorm tegenop. Dat hadden we eerder ook al een aantal maanden gehad. Dan hebben wij geen privacy meer.”

Vader René Verweij kwam via internet op het spoor van de mantelzorgkamer. Als toenmalig lid van de WMO-raad in Lopik wist hij de weg in wet- en regelgeving en dus ook dat zo'n kamer kan worden vergoed op basis van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Al is dat gemakkelijker gezegd dan gedaan. „Je bent afhankelijk van de wijze waarop mensen en instanties met je willen meedenken,” blijkt Henriëtte Verweij terug. Soms werd ze er moedeloos van. „René bleef erin geloven. Hij bleef zeggen: we hebben er recht op, het moet lukken.”

De bouwvergunning en de financiering van de woning waren de grootste struikelblokken. Henriëtte Verweij: „Ik denk dat het ons een jaar later niet meer was gelukt, vanwege de bezuinigingen bij de gemeente. Zo'n kamer kost zowat honderdduizend

euro, dat is een enorme uitgave voor een gemeente als Lopik. Een jaar begeleiding bij het Leo Kanner kost ook een ton, dat is over meerdere jaren gemeten dus eigenlijk duurder dan de mantelzorgkamer. Maar het Leo Kannerhuis wordt gefinancierd uit de AWBZ, terwijl de mantelzorgkamer moet worden betaald uit het beperkte WMO-budget van de gemeente.” Gelukkig was het Leo Kannerhuis zo flexibel dat Joep daar kon blijven zolang de kamer nog niet was geregeld.

Na anderhalf jaar soebatten was het afgelopen zomer dan eindelijk zo ver. Een enorme vrachtwagen met de kamer voor Joep schuifde over het bruggetje in Benschop, over de smalle weg tussen water en weilanden. Henriëtte straalt nog steeds bij de gedachte aan die dag. „Het was echt kicken om die vrachtwagen te zien. Het was gelukt. Nu kon Joep echt naar huis komen.”

De sluis was al gebouwd, de fundering en de waterleiding gelegd.

Een enorme kraan takelde de kamer in z'n geheel van de trailer naar de fundering, aan het eind van de dag was de kamer voor Joep klaar.

Het huis stond er, nu Joep nog. „Elke overgang is voor hem een verandering en dit was natuurlijk een gigantische verandering,” vertelt Henriëtte Verweij. „Nu, een halfjaar later, merken we wel dat die kamer echt zijn plek is. Hij zit er graag te puzzelen, te lezen, tv te kijken. We stimuleren ook dat hij steeds meer op die kamer gaat doen. Als hij wat zit te brommen, kan ik ook zeggen: ga maar even lekker naar je kamer. We hebben minder strijd, meer rust.”

Het is de strijd waard geweest. Henriëtte Verweij: „Zonder deze kamer was Joep de komende jaren van instelling naar instelling gegaan. Daar kan hij helemaal niet tegen. Nu hebben we hem nog lekker een paar jaar thuis en kunnen we hem begeleiden naar wat meer zelfstandigheid. Daar zijn we echt heel blij mee.”

Wonen bij uw verzorgde, heel dichtbij of iets verder weg

De zorg voor een zieke naaste kan intensief zijn, als u er ook nog veel voor moet reizen kan de mantelzorg extra zwaar vallen. Misschien is het interessant om te kijken of mantelzorger en verzorgde bij elkaar kunnen wonen. In hetzelfde huis, op hetzelfde erf of bij elkaar in de buurt. Wat voor mogelijkheden zijn er en waar moet u rekening mee houden?

In hetzelfde huis

In veel situaties wonen mantelzorger en verzorgde al bij elkaar in huis, omdat ze dat ook al deden voordat er sprake was van mantelzorg. Als iemand heel veel zorg en aandacht nodig heeft, kan de spanning in huis behoorlijk oplopen. Wonen bij uw verzorgde kan niet alleen gevolgen hebben voor de onderlinge verhoudingen, maar ook voor uw eventuele uitkering, huur- of zorgtoeslag.

Op hetzelfde erf

Op het platteland wonen het al sinds mensenheugenis generaties bij elkaar die voor elkaar zorgen. De moderne variant hierop, de mantelzorgwoning, is de laatste jaren in opkomst. Het kabinet-Rutte stelt in het regeerakkoord dat het de komst van mantelzorgwoningen en meergeneratiewoningen wil stimuleren.

Een mantelzorgwoning is een verplaatsbaar huis van 9 bij 6 meter, dat helemaal is aangepast voor bewoning door mensen met een chronische ziekte of handicap. De woning kost (inclusief plaatsing) zo'n 150.000 euro. Heeft u een koophuis, dan kan de plaatsing van een mantelzorgwoning gevolgen hebben voor de hoogte van de onroerende zaakbelasting (OZB).

Niet in elke situatie heeft de verzorgde een volledig huis nodig. Zo kunnen er ook mobiele badkamers met of zonder slaapkamer bij het huis worden geplaatst. Een aanbouwkamer kan (deels) worden vergoed uit de WMO.

Tot dusver komt de mantelzorgwoning iets vaker voor op het platteland dan in de stad, omdat de tuinen daar vaak wat groter zijn. Niet alleen de grootte van de tuin, ook procedures kunnen een belemmering vormen voor de komst van een mantelzorgwoning. Er is namelijk een omgevingsvergunning (voorheen bouwvergunning) voor nodig.

In dezelfde buurt

Bent u afhankelijk van de sociale huursector, dan kunt u een aanvraag indienen bij het vierde huis, de instantie die onder andere urgentieaanvragen behandelt. Het vierde huis kijkt hoe ernstig de situatie

is en wat voor oplossingen er zijn om de reisafstand tussen mantelzorger en verzorgde te verkleinen. De instantie is redelijk terughoudend in het toewijzen van dergelijke urgentieverklaringen.

Het beleid van de gemeente Utrecht

De gemeente Utrecht is terughoudend in het mogelijk maken van mantelzorgwoningen. In grote delen van Utrecht ontbreekt volgens de gemeente de ruimte om een mantelzorgwoning in de tuin te plaatsen. In nieuwe bestemmingsplannen is voor mantelzorg geen specifieke regeling opgenomen. Mensen die toch graag een mantelzorgwoning of aanbouwkamer willen plaatsen, kunnen een vooroverleg aanvragen bij de dienst Stadsontwikkeling van de gemeente Utrecht. Dan bekijken de aanvrager en de gemeente samen wat er kan en hoe de aanvraag in zo snel mogelijk kan worden behandeld.

Meer weten?

Meer informatie over mantelzorgwoningen en aanbouwkamers vindt u bij de leverancier van deze gebouwen: www.pasaan.nl, 035-6948294. De provincie Utrecht heeft een heldere brochure over de regelgeving rondom mantelzorgwoningen. U kunt de brochure downloaden via www.provincie-utrecht.nl/welthuis.

Meer informatie over woningtoewijzing en urgentie: WoningNet, www.woningnet.nl of 0900 - 202 30 72, www.hetvierdehuis.nl of 0294-299400

Meer informatie over vergoedingen via de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (onder meer voor woningaanpassing) vindt u bij het WMO-loket van de gemeente Utrecht: www.utrecht.nl/wmo of 030-2869500. Steunpunt Mantelzorg Utrecht kan u begeleiden in uw zoektocht naar informatie. Ook kunnen de consultants u vertellen wat het in het dagelijks leven betekent om dicht bij uw verzorgde te wonen. Meer informatie: www.mantelzorgutrecht.com of 030-2361740.